



ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κύρωση του Μνημονίου Κατανόησης αναφορικά με τη συνεργασία στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και της επιστημονικής έρευνας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων»

Α. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο αποτελείται από τρία (3) άρθρα.

Με το Άρθρο πρώτο κυρώνεται και αποκτά την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος το αποτελούμενο από εννέα (9) άρθρα «Μνημόνιο Κατανόησης αναφορικά με τη συνεργασία στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και της επιστημονικής έρευνας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων», που υπογράφηκε στο Άμπου Ντάμπι στις 9 Φεβρουαρίου 2014, λαμβανομένης υπόψη της Συμφωνίας Οικονομικής, Πολιτιστικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων που υπογράφηκε στο Άμπου Ντάμπι την 21η Ιουνίου 1976 και κυρώθηκε με άρθρο πρώτο του ν. 640/1977 (Α' 197). Πρόκειται για συμφωνία τεχνικού κυρίως χαρακτήρα, η οποία περιέχει άρθρα για επιμόρφωση και ανταλλαγή τεχνικού προσωπικού.

Όπως αναφέρεται και στη Συνοπτική Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, το υπό κύρωση Μνημόνιο έχει σκοπό να ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των δύο μερών, και προβλέπει, συγκεκριμένα : «α) τη δυνατότητα συνεργασίας των πανεπιστημίων και ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης με απευθείας σύναψη συμφωνιών, β) τη διεξαγωγή επιστη-

2

μονικών σεμιναρίων, συνεδρίων, τη διοργάνωση διαλέξεων σε θέματα κοινού και αμοιβαίου ενδιαφέροντος και γ) την ανταλλαγή εμπειρογνομώνων, ερευνητών και τεχνικών διαφόρων εκπαιδευτικών και επιστημονικών πεδίων αλλά και μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας για εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς σκοπούς με ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε θεματικές όπως η γεωργία, η ασφάλεια των τροφίμων, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τα μαθηματικά και η υγεία».

Κατά τη Συνοπτική Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, το Μνημόνιο Κατανόησης αφορά καθηγητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, επιστήμονες, ερευνητές και φοιτητές, δηλαδή ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, καθώς και ερευνητικούς φορείς. Προβλέπεται ότι τα μέρη θα ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τους τίτλους σπουδών των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης των δύο χωρών, ώστε να διευκολύνεται η αμοιβαία αναγνώριση των εν λόγω τίτλων σπουδών σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κάθε μέρους. Περαιτέρω, προσδιορίζεται το περιεχόμενο των φοιτητικών δραστηριοτήτων. Ειδικότερα, ορίζεται ότι η αποδοχή φοιτητών σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα των δύο μερών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία κάθε μέρους. Καθιερώνεται η ανταλλαγή μεταξύ των δύο μερών επισκέψεων φοιτητών, όταν αυτό κρίνεται σκόπιμο, προκειμένου οι τελευταίοι να συμμετέχουν σε επιστημονικές, πολιτιστικές, αθλητικές και κοινωνικές δραστηριότητες, σύμφωνα με προγενέστερη συμφωνία των μερών. Προβλέπεται, ακόμη, η ανταλλαγή καλλιτεχνικών και επιστημονικών εκθέσεων μεταξύ των δύο μερών, και ορίζεται ότι για την πραγματοποίηση των λεπτομερειών της εφαρμογής του υπό κύρωση Μνημονίου, όπως είναι ο αριθμός υποτροφιών, η διάρκεια των επισκέψεων, οι γενικές και οικονομικές διατάξεις του, θα υπάρξει Εκτελεστικό Πρόγραμμα μεταξύ των δύο μερών, το οποίο θα συμφωνηθεί από αυτά και το οποίο θα ανανεώνεται κάθε πέντε (5) έτη, μέσω της διπλωματικής οδού. Επισημαίνεται, τέλος, ότι βούληση των μερών είναι να μην παρακωλύεται η εκτέλεση οποιασδήποτε συνεργασίας στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και της επιστημονικής έρευνας η οποία δεν αναφέρεται στο υπό κύρωση Μνημόνιο.

Με το Άρθρο δεύτερο ορίζεται ότι το Εκτελεστικό Πρόγραμμα του άρθρου 8 του Μνημονίου Κατανόησης καθώς και οι ανανεώσεις του εγκρίνονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών.

Με το Άρθρο τρίτο ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και προβλέπεται ότι το υπό κύρωση Μνημόνιο αρχίζει να ισχύει από την πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 1 του άρθρου 9 αυτού, δηλαδή από την ημερομηνία της τελευταίας

γνωστοποίησης με την οποία τα μέρη θα ενημερώνουν το ένα το άλλο, εγγράφως, μέσω της διπλωματικής οδού, ως προς την ολοκλήρωση των σχετικών εσωτερικών διαδικασιών όσον αφορά τη θέση του Μνημονίου σε ισχύ. Το Μνημόνιο θα παραμείνει σε ισχύ επί πέντε (5) έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του και θα παρατείνεται αυτόματα για περαιτέρω περιόδους πέντε (5) ετών, εκτός εάν ένα από τα μέρη γνωστοποιήσει στο άλλο μέρος, εγγράφως, μέσω της διπλωματικής οδού, την πρόθεσή του να το καταγγείλει. Σε αυτήν την περίπτωση, το Μνημόνιο παύει να ισχύει έξι (6) μήνες μετά την ημερομηνία κοινοποίησης της καταγγελίας.

Β. Ως προς την κύρωση των διεθνών συμβάσεων, το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους (κύρωσή τους) με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους εκάστης, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν κάθε αντίθετης διάταξης νόμου, ενώ το άρθρο 36 παρ. 2 απαιτεί ως όρο, για την ισχύ ορισμένων κατηγοριών διεθνών συνθηκών, την κύρωσή τους με τυπικό νόμο. Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι το Σύνταγμα κατοχυρώνει τη διττή λειτουργία του κυρωτικού νόμου, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί υπό το κράτος των προηγούμενων Συνταγμάτων από τη θεωρία, τη νομοθετική πρακτική και τη νομολογία, η οποία συνίσταται στο ότι με την ψήφιση του κυρωτικού νόμου, αφενός, γίνεται αποδοχή του περιεχομένου της συνθήκης και παρέχεται συγκατάθεση προς επικύρωσή της στο αρμόδιο όργανο της εκτελεστικής εξουσίας και, αφετέρου, εντάσσεται η συνθήκη στο εσωτερικό δίκαιο και επιτάσσεται η εκτέλεσή της από τα όργανα του κράτους (βλ., ενδεικτικά, Αγγ. Γιόκαρη, Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου, 2001, σελ. 83, Εμμ. Ρούκουνα, Σύνταγμα και Διεθνές Δίκαιο, σε Η επίδρασις του Συντάγματος του 1975 επί του ιδιωτικού και επί του δημοσίου δικαίου, 1976, σελ. 91, Κ. Οικονομίδη, σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Θεωρία των πηγών, παρ. 44. Βλ., όμως, και Κ. Ιωάννου σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, 1990, σελ. 163 επ. και 168 επ., κατά τον οποίο ο κυρωτικός νόμος δεν αποτελεί ταυτόχρονα και εξουσιοδότηση ή συγκατάθεση για την επικύρωση).

Οι συμβατικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου δηλώνονται στο Σύνταγμα με σειρά όρων [«διεθνείς συμβάσεις» (άρθρο 28 παρ. 1), «συνθήκη ή συμφωνία» (άρθρο 28 παρ. 2), «διεθνείς συνθήκες» (άρθρο 36 παρ. 4)]. Η ορολογική αυτή πολυμορφία οφείλεται σε έλλειψη συντακτικού συντονισμού, και όχι σε οποιαδήποτε νομοτεχνική ανάγκη (βλ. Κ. Ιωάννου, όπ. π., σελ. 163). Η διαδικασία της κύρωσης των διεθνών συνθηκών ή συμβάσεων ρυθμίζεται α-

πό το άρθρο 112 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ). Η ψήφιση των σχετικών κυρωτικών νομοσχεδίων (ή προτάσεων νόμων) γίνεται με τη διαδικασία του άρθρου 108 του ΚτΒ, χωρίς συζήτηση ή μετά από περιορισμένη συζήτηση, με εξαίρεση τα νομοσχέδια που αφορούν στην κύρωση συμβάσεων σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 28 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος. Οι κυρωτικοί νόμοι περιέχουν δύο κατηγοριών διατάξεις: α) τις κυρωτικές, οι οποίες περιλαμβάνουν την κυρωτική ρήτρα και το κείμενο της συνθήκης, καθώς και διατάξεις των οποίων το περιεχόμενο αντιστοιχεί στο περιεχόμενο δηλώσεων που η συνθήκη επιτρέπει ή επιβάλλει να συνοδεύουν την υπογραφή, την επικύρωση ή την έγκρισή της, ή τυχόν επιτρεπόμενων επιφυλάξεων, και β) τις κοινές νομοθετικές, με τις οποίες ρυθμίζονται ζητήματα εφαρμογής των διατάξεων της σύμβασης στην εσωτερική έννομη τάξη ή προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις αυτές. Κοινές νομοθετικές θεωρούνται και εκείνες που ρυθμίζουν την έναρξη της ουσιαστικής ισχύος του κυρωτικού νόμου.

Αθήνα, 18 Οκτωβρίου 2022

Ο εισηγητής
Χαράλαμπος Κύρκος
Επιστημονικός Συνεργάτης
Προϊστάμενος Τμήματος Κοινοβουλευτικής Ιστορίας

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών